

Тамара Дамљановић

ОЖИЉАК

Отворена књига

Београд, 2024.

Copyright © за ово издање Отворена књига

Тамара Дамљановић

ОЖИЉАК

*Хвала Срђану и Влади без којих не бих почела
да пишем роман, Јелени на подршци, Бојани
на стрпљењу, Ружици, Николи и Страхињи на
љубави.*

*Хвала свима који су веровали у мене, а посебно
онима који нису јер без њих сада не би било
оволико забавно!*

Десетосекундац и у сну

Сала за физичко одјекује од уједначених корака. На знак руком све стаје. Тишина обавија знојава тела осмака и, чини се, појачава потпазушне мирисе. У формираној колони Милан испушта гласан прдеж популарног назива десетосекундац. Читав разред се зацењује од смеха, синхроно њишући горње делове тела напред-назад, као да су на џиновској клацкалици.

Томислав прилази лагано, подиже руку, а паметни сат му одговара блеском и констатује да траје тридесет четврти минут часа. Он смирено корача. Не реагује у афекту, док мозак шаље наредбу руци која се савија у лакту, хвата залет, а затим широко отвара. Шака наставља свој пут, гутајући дебеле образе осмака. Милан, постиђен, а уједно и понижен, почиње да плаче. У том тренутку Томислав подиже главу и руке увис, прсти упијају талас енергије, сабијају је, ковитлају и котрљају у искричаву лопту. Ожиљак на надлактици се одшива копчу по копчу у зјапећи вакуум, а треперава кугла по заповести улази у њега.

Звоно за крај часа траје сувише дуго, деца не напуштају своја места, а он ни не чује грмљавину корака у ходнику, што обично значи само једно – време је за буђење. Ово је био још један сан који ће Томислав заборавити и пре него што отвори очи.

Скрама је запечатила капке на десном оку снажније него на левом, које у жућкастим нитима жмири тражећи будилник. Покушај отварања очију завршен је првим зраком сунца, који се увукао кроз сирћетом и новином угланцан прозор. Плава зеница се хитро сакрила у крмељиво гнездо иза бледог капка. Прсти настављају с потрагом, проналазе часовник и онеспособљавају га. Ожиљак на левој руци га сврби, чини му се, горе него кад је прошле године добио шугу. Чешао се док свраб није прешао у бол. Иако се у последње време то дешава често, ово не престаје да га нервира.

Понижавајући надимак „Десетосекундац” му је за леђима откад је пустио ветар на настави пре четири године, и то за време седмог часа у поподневној смени. Има осетљив стомак, а, уосталом, до тога не би ни дошло да Јована није инсистирала на ручку у новом мексичком ресторану, ту близу њихове зграде. Бурито је био невероватно љут и папрено скуп. Није му пријао, добрано се презнојио док га је јео, два пута је отишао у тоалет да се умије и попио четири чаше воде. Кад је Јована напокон отишла од стола да накратко телефонира, сакрио је остатак хране у саксију с вештачким цвећем које је красило прозор с погледом на зид. Свест о конобаревом погледу га није спречила у намери да се отараси извора врелине у грлу. Жгољави келнер се намрштио, прекорно ставио руке на кукове и стиснуо усне у криву линију која се назирала испод проређених бркова. Томислав је на презрив поглед одговорио

умакањем салвете у чашу воде и брисањем зноја с врата и чела.

По завршетку разговора Јована га је обавестила да је наручила још два бурита да понесу уз изговор да је превише вруће за кување. Прећутао је као и увек. На намрштено лице при погледу на рачун узела је новчаник из његове руке и дала седам стотина четрнаест динара више.

„За Ваш труд”, насмејала се испијеном Мексиканцу.

Иако му је стомак већ почео са завијањем, у том тренутку му је било драго због нађубреног пластичног цвећа.

Тај прдеж га је пратио годинама. Милан га је прозвао Десетосекундац, а ђаци су га цртали по свлачионицама, правили разне звукове док би пролазио ходником. Драгољуб му је рекао да су деца таква и да их игнорише, како није први пут да ученици праве шале на рачун одељењског старешине. Рекао је да су то само деца и да ће их проћи временом.

Након четири године и даље их није прошло. Пређашњи надимак, „Асепсол Тома”, сада му се чинио симпатичним, чак и помало смешним.

Уставши из кревета, Томислав је тачно десет секунди стајао крај постеље и покушавао да оде, а да пре тога не расприми за собом. Јована, бивша жена, замерала му је што има своје ритуале, говорила да престане с опсесивно-компулсивним радњама и често би га питала може ли једном ујутру да пиша, а да пре тога не затегне кревет. Овог јутра оставио је згужвану постељину и оти-

шао до купатила, али не с намером да победи своју навику, већ је знао да је једини начин да заустави размишљање о прдежу ако су му мисли окупиране нечим другим, па макар и чаршафом. Поново се запитао зашто је толико лоше спремити кревет, мењати пешкире сваког дана и носити испеглан доњи веш. Такође, колико је тешко не додиривати огледало прстима приликом шминкања или прозор затварати ручком, а не притиском длана на стакло. Затим се сетио развода и таласа на њеним обрвама када јој је све то рекао наглас. Шест месеци се припремао да то изговори и још четири да нађе повољан тренутак за разговор. Испоставило се да је тај тренутак био док је она већ паковала ствари у кофере.

Опет је трагао за нечим што би му скренуло мисли. Погледао је у своје савршено чисто огледало и укочио се као мамут у санти леда. Забезекнуто и без трептаја зурио је у себе уз бојазан да ће слика нестати. Свидео му се одраз који је узвраћао зачуђен поглед. Надолазећа врелина га је откравила, накривио је главу налево, истурио браду и скупио очи. „Опако“, прошапутао је сам себи. Руке су се стиснуле у песницу и заузеле боксерску позу. Удаљио се како би видео свој торзо. Зачудо, и то му се допало. Ожиљак, који је имао на надлактици, овој слици давао је чудновату јачину.

Одједном му није било јасно зашто се толико трудио да га прикрије, мазао га месецима Шаљићевим мелемом, стидио се начина на који га је добио, а посебно чињенице што је наивно

свима испричао шта се тачно догодило. А онда се сетио сажаљења других и самосажаљења, које је само расло. Када је пре четири месеца на посао дошао са завијеном главом и руком, директор се уплашио, а Томислав му је, у циљу да га умири, објаснио како је неспретно покушао да заустави крађу када га је лопов, док га је одгуривао, посекао по руци, додуше, више случајно него у намери да га повреди. Тада је он, видевши крв, пао у несвест и ударио главом о камен. На сажалив директоров поглед није престао да говори, већ је спетљано замуцао да посекотина на руци и није тако страшна, свега девет копчи, а да главу нису ни морали да му ушивају. На објашњење је од саговорника добио жалостиво слегање раменима. Теткица Милеса је три пута цокнула и прекрстила се, неко се насмејао и прошапутао да је Тутанкамон напокон васкрсао, а он је сам себе називао једном обичном убогом будалом.

Ожиљак је постао само још један у низу подсетника на то колико је заправо био неспособан. Тада је научио лекцију да такви као он постају хероји само у стриповима, док у овој реалности предају физичко и избегавају погледе колега у ходницима основне школе.

Гага која није Драгојла

Напети тренутак тишине пре краја последњег часа, са свом накупљеном енергијом шесточасовног седења, напokon се распрснуо као водени балон бачен с трећег спрата. Деца су из школе почела да јуре, сударају се, понеки да измичу, падају, али и да неизоставно вриште из свег гласа. Дежурне учитељице, Ана Марија и Марија Ана, надгласавале су их по школском дворишту, неповратно губећи остатке стрпљења, а и слуха.

НаТПис на вратима свог кабинета „Драгојла Одаловић” наставница хемије скидала је кришом четири пута, али када је директор запретио да ће казнити починиоца овог злочина, морала је да престане то да ради. Мрзела је своје име једнако као што га је мрзео и њен отац. Сви су је, срећом, звали Гага... сви сем мајке и кума. Да би дете рођено 1980. добило име неке покојне баба-стрине, довољно је било имати старог пијаног кума и мајку која поштује обичаје по сваку цену, а изгледа да те године тога није мањкало. Њена најбоља другарица, рођена само недељу дана пре ње, добила је име Разуменка, тако да је засигурно увек имала неког ко је разуме.

Код Драгољуба, школског психолога, отишла је по препоруци колегице којој је помогао за време развода. Тражила је савет у вези са својим именом и шта с њим више да ради. Несумњиво јој је помогао у одлуци да га ипак не промени.